HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ד) הא כיצד. יתקיימו המקרב דהיינו כהן וידיו תביאנה דהיינו בעלים: **היכא.** אסכהן לחם [ז] דלחם למעלה: **במילואים.** דכתיב ומסל המצות אשר לפני ה' וגו' ומסל המצות אשר לפני ה' וגו' על ויעש על המלבנים ועל שוק הימין: **מאי טעמא.** אמרינן דמימיה מזה ושוק על אימורין: **הוא דמייתי ליה כהן מביה המטבחייס ורמי ליה.** (א) ח) המלבן על המזה וכי הדר רמי ליה ביד המניף ואיתמכא מה שהיה למעלה היה עכשיו למטה: **הוא** ט) **היינו דיהיב ליה.** כהן המניף לכהן המקטיר ואיתמכא דאימורין שהיו למטה הוו השתא למעלה: **והא קמ"ל.** הרי שלשה קרמי דבעינן ג' כהנים דבלאו שלשה לא משכחת דליתהפכי כולי האי: **ונשתקל הכתוב.** הושוו שני דיינין בפסוק זה דתרתי שמעינן מיניה ולא ידעינן בתר הי מיניייהו נחיל: **לחודיה שבעה.** שהשבעה כבשים של עולה הבאין על הלחם בחובת היום לעצרת דכתיב (ויקרא כג) והקרבתם על הלחם וגו' אין טעונין תנופה עם הלחם: **כין ירבוסיהן.** שמכיר הכבשים על מתניהם על ידו ונותן הלחם על ירך ט) התחתון לחם על הכבשים על ירך התחתון וכבשים על הלחם ירך העליון מוטל על הלחם ובעודן חיין קמיירי: **אין עושין כן.** לתת לחם בין י) ירכיים: **על בסמוך.** שיתן הבזיכין של לבונה אצל הסדרים: **כשהוא אומר על אהרון אם הפרוכת.** לליכא למימר על ממש דהא פרוכת מחיצה היא להבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים: **הוי יא] על בסמוך.** שהיה אצל אהרון הכא נמי על שני הכבשים על בסמוך: **מוליך ומביא.** לצפון ולדרום ומזרח ומערב כדי לעצור רוחות רעות הבאות מארבעה רוחות: **מעלה ומוריד לעצור טלליס רעיס.** הבאין מלמעלה למטה: **שירי מצוה היא.** ולא מעכבא כפרה ולא עיקר מצוה יב) כדאמרינן בפרק שני מדות (לקמן דף נג:) שאם עשה לתנופה שירי מצוה מעלה עליו ט) הכתוב יג] ט)(לענין מצוה מן המובחר) כאילו לא כיפר וכיפר: **וכן** יד) **נלוב.** בעינן מוליך ומביא: **טו] לאגרויי.** שטוגה: **טעונין תנופה** טז) **שמונין.** דבמיין לא אילטריך ליה למיתני [דבגופיה כתיב]: **כמוה שהן.** (כ) שלמים: דון

ה) כיצד ציצד [א]עושה מניח אימורין על פיסת היד וחזה ושוק עליהן ובכל מקום שיש לחם הלחם מלמעלה [ב] היכא אמר רב פפא במלואים מאי טעמא אילימא משום דכתיב [1]שוק התרומה וחזה התנופה על אשי החלבים יביאו להניף תנופה והכתיב [2]את החלב על החזה יביאנו אמר אביי ההוא דמייתי ליה כהן מבית המטבחיים ורמי ליה והכתיב [3]וישימו את החלבים על החזות ההוא דיהיב ליה לכהן אחרינא ואזיל ומקטר ליה והא קמ"ל דבעינן שלשה כהנים משום דכתיב [4]ברוב עם הדרת מלך: ושתי הלחם ושני כבשי עצרת [וכו']: ת"ר [5]והניף הכהן אותם על לחם הביכורים יכול יניח כבשים על גבי הלחם תלמוד לומר על שני כבשים [ג] אי על שני כבשים יכול לחם על גבי כבשים תלמוד לומר על לחם הביכורים נישתקל הכתוב ואיני יודע אם לחם על גבי כבשים ואם כבשים על גבי לחם מה מצינו בכל מקום לחם למעלה אף כאן לחם למעלה היכא אמר רב פפא במילואים רבי יוסי בן המשולם אומר כבשים למעלה ומה אני מקיים על שני כבשים להוציא שבעה חנינא בן חכינאי אומר מניח שתי הלחם בין ירכותיהן של כבשים ומניף ונמצא מקיים שני מקראות הללו לחם על גבי כבשים וכבשים על גבי הלחם אמר רבי לפני מלך בשר ודם אין עושין כן לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה עושין כן [6]אלא מניח זה בצד זה ומניף והא בעינן על א"ל רב חסדא לרב המנונא ואמרי לה רב המנונא לרב חסדא [ד] [6]רבי לטעמיה דאמר על בסמוך דתניא [ה] ונתת על המערכת לבונה זכה רבי אומר [ו] [7]על בסמוך אתה אומר על בסמוך או אינו אלא על ממש כשהוא אומר [7]וסכות על הארון את הפרוכת הוי אומר על בסמוך: מוליך ומביא מעלה ומוריד [וכו']: אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן [ז]מוליך ומביא למי שהרוחות שלו מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו במערבא מתנו הכי אמר רב המא בר עוקבא אמר רבי יוסי בר רבי חנינא מוליך ומביא כדי לעצור רוחות רעות מעלה ומוריד כדי לעצור טללים רעים אמר רבי יוסי בר רב אבין זאת אומרת שירי מצוה מעכבים את הפורענות דהא תנופה שירי מצוה היא ועוצרת רוחות רעות וטללים רעים אמר רבה וכן לולב רב אחא בר יעקב ממטי ליה ומייתי ליה ומחוי הכי ואמר גירא בעינא דשטנא ולאו מילתא היא משום דאתי לאתגרויי ביה ת"ר זבחי שלמי צבור טעונין תנופה [ד] לאחר שחיטה ותנופתן כמות שהן דברי רבי וחכמים אומרים [2]בחזה ושוק במאי קא מיפלגי אמר ליה רב חסדא לרב המנונא ואמרי לה רב המנונא לרב חסדא [3]בדון מינה ומינה בדון מינה ואוקי באתרה קא מיפלגי רבנן סברי דון מינה ומינה מה זבחי שלמי יחיד טעונין תנופה [ה] לאחר שחיטה אף זבחי שלמי צבור טעונין תנופה לאחר שחיטה ומינה מה התם בחזה ושוק אף הכא נמי בחזה ושוק ורבי סבר דון מינה ואוקי באתרה מה זבחי שלמי יחיד טעונין תנופה [ו] לאחר שחיטה אף זבחי שלמי צבור טעונין תנופה לאחר שחיטה ואוקי באתרה התם הוא דחזה ושוק אבל הכא כמות שהן כמות שהן בחיים רב

בדי לעצור רוחות רעות. אמר לא כל תנופות עושין כן אלא דווקא בתנופה של שתי הלחם דעצרת וכן לולב משום דאמרינן בפרק קמא דתענית דף כז:) דגזר דין נחתם בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן בחג על המים [ח] ולבד מן הנייענוע שבלולב יש בו הולכה והובאה ועבירה פירש בערך נע לרין לנענע בהולכה והובאה והביא ראיה מהירושלמי תני לרין לנענע אלא פעמים על כל דבר ודבר [ט] בעי רבי זירא הכן חד והכן חד או דלמא הכן והכן חד פי' כבר אמרנו לרין נענוע אלא פעמים בעי רבי זירא ההולכה מיתאבד פעם אחת והובאה פעם אחת או דלמא הולכה והובאה פעם אחת נתאבדת ולרין להוליך ולהביא ג' פעמים תמן תנינן בנדה פ"ט (דף סב.) בעניין ז' סממנים מעבירים על הכתם ולרין לכסכס אלא פעמים על כל אחד רבי זעירא בעי הכן חד והכן חד או הכן והכן חד ולא מיפשיט וכיון דלא מיפשיט עבדינן לחומרא אלא פעמים בכל אחד ואחד עד כאן לשונו והסיק בעיא דתתם אימת גמי בהס"ס אלנו בנדה בפ' האשה (דף סג.) דבעי רבי ירמיה אמטויי ואיתויי חד או דלמא אמטויי חד ואיתויי חד וכיוצא בה לקמן בפ' וגלו מנחות (דף עו.) גבי אלא מאות שיפה וחמש מאות בעיטה דבעי ר' ירמיה אמטויי ואיתויי חד או דלמא אמטויי ואיתויי תרי:

רג

כיצד ציצד עושה מניח אימורין על פיסת היד וחזה ושוק עליהן ובכל מקום שיש לחם הלחם מלמעלה [ב] היכא אמר רב פפא במלואים מאי טעמא אילימא משום דכתיב [1]שוק התרומה וחזה התנופה על אשי החלבים יביאו להניף תנופה והכתיב [2]את החלב על החזה יביאנו אמר אביי ההוא דמייתי ליה כהן מבית המטבחיים ורמי ליה והכתיב [3]וישימו את החלבים על החזות ההוא דיהיב ליה לכהן אחרינא ואזיל ומקטר ליה והא קמ"ל דבעינן שלשה כהנים משום דכתיב [4]ברוב עם הדרת מלך: ושתי הלחם ושני כבשי עצרת [וכו']: ת"ר [5]והניף הכהן אותם על לחם הביכורים יכול יניח כבשים על גבי הלחם תלמוד לומר על שני כבשים [ג] אי על שני כבשים יכול לחם על גבי כבשים תלמוד לומר על לחם הביכורים נישתקל הכתוב ואיני יודע אם לחם על גבי כבשים ואם כבשים על גבי לחם מה מצינו בכל מקום לחם למעלה אף כאן לחם למעלה היכא אמר רב פפא במילואים רבי יוסי בן המשולם אומר כבשים למעלה ומה אני מקיים על שני כבשים להוציא שבעה חנינא בן חכינאי אומר מניח שתי הלחם בין ירכותיהן של כבשים ומניף ונמצא מקיים שני מקראות הללו לחם על גבי כבשים וכבשים על גבי הלחם אמר רבי לפני מלך בשר ודם אין עושין כן לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה עושין כן [6]אלא מניח זה בצד זה ומניף והא בעינן על א"ל רב חסדא לרב המנונא ואמרי לה רב המנונא לרב חסדא [ד] [6]רבי לטעמיה דאמר על בסמוך דתניא [ה] ונתת על המערכת לבונה זכה רבי אומר [ו] [7]על בסמוך אתה אומר על בסמוך או אינו אלא על ממש כשהוא אומר [7]וסכות על הארון את הפרוכת הוי אומר על בסמוך: מוליך ומביא מעלה ומוריד [וכו']: אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן [ז]מוליך ומביא למי שהרוחות שלו מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו במערבא מתנו הכי אמר רב המא בר עוקבא אמר רבי יוסי בר רבי חנינא מוליך ומביא כדי לעצור רוחות רעות מעלה ומוריד כדי לעצור טללים רעים אמר רבי יוסי בר רב אבין זאת אומרת שירי מצוה מעכבים את הפורענות דהא תנופה שירי מצוה היא ועוצרת רוחות רעות וטללים רעים אמר רבה וכן לולב רב אחא בר יעקב ממטי ליה ומייתי ליה ומחוי הכי ואמר גירא בעינא דשטנא ולאו מילתא היא משום דאתי לאתגרויי ביה ת"ר זבחי שלמי צבור טעונין תנופה [ד] לאחר שחיטה ותנופתן כמות שהן דברי רבי וחכמים אומרים [2]בחזה ושוק במאי קא מיפלגי אמר ליה רב חסדא לרב המנונא ואמרי לה רב המנונא לרב חסדא [3]בדון מינה ומינה בדון מינה ואוקי באתרה קא מיפלגי רבנן סברי דון מינה ומינה מה זבחי שלמי יחיד טעונין תנופה [ה] לאחר שחיטה אף זבחי שלמי צבור טעונין תנופה לאחר שחיטה ומינה מה התם בחזה ושוק אף הכא נמי בחזה ושוק ורבי סבר דון מינה ואוקי באתרה מה זבחי שלמי יחיד טעונין תנופה [ו] לאחר שחיטה אף זבחי שלמי צבור טעונין תנופה לאחר שחיטה ואוקי באתרה התם הוא דחזה ושוק אבל הכא כמות שהן כמות שהן בחיים רב

אצל: יב) מצוה היא: יג) תיבות לענין מצוה מן המובחר נמחק: יד) וכן לולב אות ל' נמחק: טו) לאתגרויי: טו) לקח חלת: יז) דתר"ר יעקב מקינון מפרש צריך לנענע ג' פעמים על כל דבר ודבר כלומר (אחד) [אחד] הולכה והובאה למעלה ולמטה ולד' רוחות יענענו ג' פעמים על כל דבר ודבר כלומר (אחר הודו) [בהודו] תחלה וסוף (ואחר אנא) [ובאנא] ה' הושיעה נא:

מסורת הש"ס

ב) [פפחים סג: סוטה לז.], ג) סוכה לז: ש"ש, ג) [יומא עח: וש"נ], ד) שיך לעיל, ה) התחתון הס"ד. ל"ק, ו) הכתוב המיון לא עשה מצוה מן המובחר וכיפר הס"ד. ל"ק, ז) רש"ק מ"ז, מ) לאחר שחיטה דבחיים לא אילטריך ליה למיתני מה שלמי יחיד טעונין תנופה אף שלמי צבור כו' דבגופיה כתיב הס"ד וכל"ל. ל"ק, ט) [ע"ז מה שלימתי בגליון ב"מ ספ. תוס' ד"ה אלא], י) ר"ת והיא גיר' ל"ק ולכך בהמינוע שבלולב כו',

תורה אור השלם

1. שוק הַתְּרוּמָה וְחֲזֵה הַתְּנוּפָה עַל אִשֵּׁי הַחֲלָבִים יָבִיאוּ לְהָנִיף תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ וְהָיָה לְךָ וּלְבָנֶיךָ אִתָּךְ לְחָק עוֹלָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְיָ:
ויקרא י טו

2. יָדִיו תְּבִיאֵינָה אֵת אִשֵּׁי יְיָ אֶת הַחֵלֶב עַל הַחָזֶה יְבִיאֻנוּ אֵת הַחָזֶה לְהָנִיף אֹתוֹ תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ:
ויקרא ז ל

3. וַיָּשִׂימוּ אֵת הַחֲלָבִים עַל הַחָזוֹת וַיַּקְטֵר הַחֲלָבִים הַמִּזְבֵּחָה: ויקרא ט כ

4. בְּרֹב עַם הֲדְרַת מֶלֶךְ וּבְאֶפֶס לְאֹם מְחִתַּת רָזוֹן:
משלי יד כח

5. וְהֵנִיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם הַבִּכּוּרִים תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ עַל שְׁנֵי כְּבָשִׂים קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַיְיָ לַכֹּהֵן:
ויקרא כג כ

6. וְנָתַתָּ שָׁם אֵת אֲרֹן הָעֵדוּת וְסַכֹּתָ עַל הָאָרֹן אֶת הַפָּרֹכֶת: שמות מ ג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ההוא וכו' ומי ליה שם החלב: (ב) ד"ה כמות שהן שלימים:

גליון הש"ס

גמ' רבי לטעמיה דאמר על בסמוך. עיין לקמן דף עח ע"ב תוספות ד"ה ולא:

מוסף רש"י

על בסמוך. שהיה מוציא שני בזיכי לבונה בין שני הסדרים וסכות על הארון. על כתף לאו על ממש, דהשתי מתיליה הוה פרוכת ולא היה סבך (סוטה לז.). מוליך ומביא למי שהרוחות שלו. מצוה זו אנו עושין לשמו כן מדלא בהאפתו זאת אומרת. הא דרבי יוסי דקתמר תנופה עולצת רוחות רעות וטלליס רעים. שירי מצוה. מצוה שהיא שירים שאינה עיקר לעבד כפרה אעפ"כ תשובה היא לעבד את הפורענות דהא תנופה שירי מצוה היא. ומיהא מעכבת, דתניא בתוכת כהנים ומייתינן לה בגמרא דיומא (דף ה.)

פד א מיי' פ"ע מהל' מעה"ק הלכה מ:
פה ב מיי' פ"ח מהל' ממרים ומופקין הלכה יא:
ג [מיי' פ"ה סה"מ]:

רבינו גרשום

היכא. הוא לחם: אמר רב פפא במילואים והוה למעלה דכתיב ומסל המצות אשר לפני ה' לקח חלת מצה אחת וחלת לחם שמן וישם על החלבים ועל שוק הימין: מ"ט. קאמר מניח אימוריין על פיסת היד וחזה ושוק עליהן: אילימא וכו' אמר אביי ההוא דכתיב את החלב על החזה ההוא כי מייתי ליה כהן מבית המטבחיים ויהיב לאידך כהן המניף בידיה נמצא ביד המקבל החלב למטה והחזה למעלה כדאמרן: ההוא דיהיב ליה. מניף בתר דהניף לכהן אחרינא ביד המקטיר ונמצא החלב למעלה: על שני כבשים שלא להוציא שבעת כבשים שלא יהא מניפו עם הלחם: מניח שתי הלחם בין שתי ירכות הכבשים וישכיבן על צלעותיהן על ידו ומניח שם הלחם בין שתי הירכות ונמצא לחם על גבי ירך האחת וירך האחרת היא על הלחם והנפה זו כשהן חיין: אמר ר' לפני מלך ב"ו אין עושין דבר מגונה כזה אלא מניח זה בצד זה הלחם אצל הכבשים ומניף: וסכות על הארון את הפרוכת והיא אינה על הארון. ממש אלא תלויה לפניה כמחיצה דכתיב והבדילה הפרוכת אלא ש"מ על בסמוך: ואשר הורם היינו מוליך כלומר שמפרישן ממנו: מעכבין את הפורענות. שעצר רוחות רעות: שירי מצוה היינו שאם לא עשה תנופה אינה מעכבת שהרם הוא שמכפר ולא תנופה ולהכי קרי לה שירי מצוה: ממטי ליה. לולב גירא בעיני דשיטנא כלומר שעצרו: זבחי שלמי

שיטה מקובצת

ג) היכא אמר רב פפא במילואים. והא דאמר בכל מקום משום דכמו כן יש לחם למעלה בתורה ובאיל נזיר ואית בהו קרא והא דמייתי מילואים משום דכתיב בהו בהדיא [וילפינן מינייהו] אכולהו. תו"ת. עיין ברש"י (דף פא ע"א): ד) תיבות אי על שני כבשים נמחק: ג) על בסמוך. עיין תוס' (דף עח ע"ב): ד) תיבות לאחר שחיטה נמחק: ה) טעונין תנופה אף זבחי כו' טעונין תנופה ומינה: ו) טעונין תנופה אף זבחי כו' טעונין תנופה ואוקי באתרה ותיבות התם הוא דחזה ושוק נמחק וס"א מה התם כמות שהן אף הכא כמות שהן: ז) לחם ולחם: ח) ורמי ליה במנא דחלב: ט) תיבת היינו נמחק: י) בין הירכים: יא) הוי אומר על בסמוך שהי' תלויה

עין משפט נר מצוה